

HALADÁS

(VASUTI FOLYÓIRAT.)

VASUTI SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

A MISKOLCZI MAV. ALTISZTI-KÖR HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

ZSIVKOVITS ANTAL.

Előfizetési ára:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona

Szerkesztőség:

Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre 14- kor.
Fél évre 7- kor.
Negyed évre 3-50 kor.

A balesetbiztosítás (18-tól 60 éves korig) a »Nemzeti balesetbiztosító részv. társ.«-nál 3000 koronára halál esetre és 3000 koronára állandó munkaképtelenség esetére szól.

A terhek könnyítése.

Miskolcz, 1905. május 20.

(§§) A m. kir. államvasutak életében beköszöntött és sok tekintetben szabadabb szellemet mutató új korszak az alkalmazottak anyagi helyzetének javítását tűzte ki első céljául s ez irányban történtek is már több téren üdvös intézkedések. A kezdeményezés azonban nem elég. Igen sok tér és alkalom kínálkozik arra, hogy a nem épen rózsás állapotok között élő vasuti alkalmazottak anyagi érdekeivel szemben a felsőbbség még messzebb menő intézkedéseket léptessen életbe, a melyek lehetőleg minden irányban kielégítsék a helyzet javítása érdekében megkezdett munkálatokhoz fűzött várakozást.

Lesz alkalmunk több olyan körülményre rámutatni e lapok hasábjain, a melyek — habár első pillanatra és egyes felületes ítéletü emberek előtt talán a kicsinyesség színében tűnnek is fel — mai állapotukban az alkalmazottak olyan megterhelését jelentik, hogy azokon segíteni épen nem volna célszerűtlen.

Igy magunk részéről a helyzet javításával összefüggő kérdésnek tartjuk az alkalmazottak mindazon terhein könnyíteni, a melyek a mostani viszonyok szerint a legtöbb esetben érzékenyen érik a kisfizetésü és nagy családdal bíró vasuti alkalmazottakat.

A kedvezményes áru tüzelő és világító anyag kivételezése körüli eljárásra czélunk jelen sorainkban, helytelennek tartván a m. kir. államvasutaknál divó azon rendszert, hogy a meghatározott minimális mennyiségben kivételezett anyagok vételárát egyszerre, egy összegben követeli, ezáltal indokolatlanul megterheli a kis fizetésü alkalmazottakat, a kik azon kényszer hatása alatt, hogy a tüzelő anyag befuvarozása ne kerüljön még több költségbe, egyszerre nem a

Csak azon készítmények valódiak, melyek az itt látható védjeggyel vannak ellátva.

minimális, hanem annál nagyobb, illetve a tényleges szükségletnek megfelelő mennyiségű anyagot szerzik be.

Sokkal helyesebb és az alkalmazottak érdekében előnyösebb volna, ha a kivételezett tüzelő és világító anyag vételára méltányos havi részletekben vonatnék le az alkalmazottaktól, a mely eljárással azok terhein számba veendő könnyítés történnék, a nélkül, hogy ez az újítás a m. kir. államvasutaknak egy fillérrel is több kiadást okozna.

Nem látjuk be, hogy miért nem volna behozható ez a rendszer, a mely sok vasutas családapa gondjain segítene.

A vasutakról.

— Ismeretterjesztő adatok. —

Közlő: Dr. Görgey László.

(Folytatás.)

Május 20

Magyarországon a vasutépítés csak a 40 es évek végén kezdődött. Vasutépítési tervek már régebben merültek föl, így már az 1832—36. évi országgyűlésen állami vasutak építését határozták el és pedig gróf Széchenyi

István kezdeményezésére először is a budapest—fiumei vonal kiépítését, de e tervek részint az ország anyagi erejének hiányán, részint pedig a bécsi kormánynak, mely a tervezett vasutvonal kiépítésével a magyar tengeri kereskedelemnek Trieszt hátrányára való előmozdításától félt, ellenactióján egyelőre meghiusultak.*)

Volt ugyan egy vasutunk már a múlt század 20-as éveiben is, ez azonban csak *lóvonatu* volt: Pozsony és Nagyszombat között. Ezen fa-szállítás céljából épült lóvonatu vasut a 60-as években *Vágvölgyi-vasut* név alatt gőzvasuttá lett.

Ausztria első vasutját is lóerő vonattá. Csehországban Salzkammergut vidékén, Gmunden és Budweiss között létezett egy sószállító lóvasut, mely ép úgy, mint a pozsony—nagyszombati, majdnem ugyanazon időben is, gőzerejűvé alakult át.

Első gőzvasutunk az ország fővárosából, Budapestről indult ki. Hosszú ideig folyt a vita a felett, hogy vajjon a Duna jobb- vagy balpartján építtessék-e a kérdéses vasutvonal? Végre is a balparton létesült az első összeköttetés Béccsel, bár nemsokára a jobbparton is épült egy vonal: Bécestől Ujszőnyig.

*) Dr. Thomay Ernő: Magyarország statisztikája. 1904.

TÁRCZA.

Az álarczos ember.

A napokban véletlenül kezembe akadt egy régi krónikás könyv, a melyben tudományos izű történetkék vannak feljegyezve. Találkozok ezek között olyan is, mely tudományos alapon megmagyarázza, hogy miért kell a világnak 1810. márczius 21-én délután 3 órakor, 45 perczkor és 11 másodperczkor tönkremennie, de van olyan is, mely eskór gyógyítását mondja el, felemlítvén példákat is, melyek fényesen beváltak. Ezek szerint nincs jobb mód ezen »nyavalya kurálására«, mint a holdtöltét követő pénteki éjjel, éjszaknak fordulva, háromszor elmondani: »Segíts egerem, hogy az eskórt megverjem« s közben egy eleven egeret a forró kemencében megsütni, a jól megsült inyenczfalatot pedig paprikás eczetbe mártani és úgy megenni. Ezzel elkergetjük bensőnkől Belzebubot, a ki egyedüli okozója a bajnak.

Ebben a tudományos könyvben bukkanunk rá az alább közölt történetre is, mely kissé rémséges ugyan, — de tekintve a szerző imént vázolt szavahihetőségét — bizonyára valóságosan alapszik.

E szerint hazánkban a tizennyolezadik században egy különös »álarczos ember« volt.

Neve Lánecz Mihály volt, Pozsonyban született, gazdag szülők gyermeke lévén, a tudományos pályára lépett. Meglátogatta a heidelbergi egyetemet, hol a legszebb diák volt. Merész és elszánt ifjunak mondja a szerző. Ez a fiatal deák egy éjjel megszöktette imádoztját, egy előkelő család leányát s az őt üldöző apát leszurta. Elfogták, felismerték, vád alá helyezték és halálra ítélték.

Kivégeztetése előtti napon beszélni kívánt vele egy orvos, a ki titokzatos kutatásairól és érdekes felfedezéseiről volt híres.

Mikor belépett a siralomházba, figyelmesen megtekintette a halálra ítélt arczvonásait, nyakát és természetét, — érverését ren-

Most, mint tudjuk, mindkét parton meg van az összeköttetés Budapeستtől Bécsig.

A vasútépítés terén 1867 óta óriási előrehaladást tettünk. 1867-ben 2200 kilométer hosszú vasutvonalunk volt, míg ma már a 17 ezer kilométert is meghaladja s míg 30–35 évvel ezelőtt Ausztria vasuti hálózata a miénknek négyszeresét tette, addig most osztrák földön alig 3 ezer kilométerrel több a vasutvonal. Ha pedig a magyarországi és ausztria vasuti hálózat hosszát a Magyar-birodalom és Ausztria népességének számához viszonyítjuk, Magyarországon egy bizonyos meghatározott népességre több kilométer vasut esik, mint Ausztriának ugyanolyan számú lakosságára.*)

Hazánkban az állami vasutak hálózata 8000 kilométer s ezen kívül 5000 kilométer van állami kezelés alatt. Már az abszolút-korszakban kezdték a vasutakat államosítani, de a fennállott anyagi nehézségek miatt csak a múlt század 80-as éveiben indult meg nagy mérvben az államosítás, melynek eredménye az, hogy manap összesen csak 6 magánvasut van hazánkban: a déli, a győr—sopron—ebenfurti, a pécs—mohácsi, a kassa—oderbergi, az arad—csa-

nádi és a szamosvölgyi. Ezeken kívül jelenleg éppen 100 helyiérdekű vasutunk van, melyek magánvállalatok tulajdonai, de állami kezelés alatt vannak s melyek szorosban az általuk szelt vidék érdekeit szolgálván, az országos közlekedésügyre befolyással nincsenek. Némely állam már kezdetben kezébe vette a vasutak építését, így Belgium és Németország. Belgiumban alig van vasut, melynek tulajdonosa nem maga az állam volna s a német császárság területén is tulnyomó az állami vasut, mert a porosz államok az államkölesönök legnagyobb részét vasútépítésre, erre a valóban productiv befektetésre vették föl. — Ezzel szemben Angliában nincs állami vasut; Anglia a vasuti közlekedés terén is a szabad verseny híve s az állam a közlekedés ügyét a gazdasággal egybeforrtnak tekintvén, abba bele nem avatkozik. — Ausztriában a magánvasutak száma aránylag sokkal nagyobb, mint Magyarországon. Az osztrák tartományok közül Csehországban van a legnagyobb vasut-hálózat, a legtöbb államvasut pedig Isztriában és Dalmáciában van, hol a vidék lakatlansága és zord természetlensége miatt magánvállalkozó nem kezdett vasútépítéshez.

(Vége köv.)

*) Ramsay: Statisztika. 1904.

desnek, fejét frissnek, izmait nyugodtagnak, szemét tisztának találva. Az orvos örvendezve mondá:

- Ez az az ember, a kit keresek.
- Mit keres ön tulajdonképen nálam?
- kérdezé az elitelt.
- Meg akarom venni a testét
- Ahá, ön bonczolni akar engem és meg akarja vizsgálni, nem talál-e beleimben magyarázatot a büntetlemre vonatkozólag?
- Éppenséggel nem — válaszolt az orvos — csak egy látszólag emberfeletti kísérletet akarok végezni. Ha ön holnap le lesz fejezve, át fogom venni testét és fejét s ha számításaimban nem csalódom, mindkettőt újból összeforrasztani és önt életre ébreszteni fogom.
- Ön bolond! — kiáltott fel nevetve Lánéz Mihály.
- Legkevésbbé sem, — válaszolt az orvos — ha az ujj, vagy az orr hegyét elvágják, ugy sokszor sikerül az ügyes orvosoknak a végét ismét ráheggeszteni. Az izmok, az erek, a csontok a természetes gyógyulási

proczesszus hatása alatt ismét egybeforrtak, miért ne volna ez lehetséges a levágott fejnél, az ember legnemesebb testrészénél is?

— Ön ilyen esztelen okoskodások mellett el fogja veszíteni a fejét.

— Ez idő szerint ön az, a ki el fogja veszíteni és pedig örökre, ha szerencséjére nem volnék itt én. Még egyszer: az ember és egyes testrészei ugyanazzal a láthatatlan, titokzatos kötelékekkel vannak egymáshoz csatolva, mint minden teremtmény egymás között. Ez a fluidum; sehohsem akad teljes üresség vagy örökös megsemmisülés. Minden létező csak alakot változtat. A mi tegnap mindenkorra elválasztottnak látszott, az ma újból egyesül, csak azon mulik, hogy az elszakadt fonalat megtaláljuk és megkössük, az élet melegét megint feléleszszük és az elaludt tüzet újból meggyújtjuk

— Azt hiszi tehát? . . . — mormogta a diák.

— Hogy megint oda fogom illeszteni fejét a törzséhez! — kiáltott fel lelkesülten az orvos.

A Máv. menetrend és Kassa.*

Május 20.

(**) Kassa város metropolisa, fővárosa Felső-magyarországnak. Fekvésénél fogva ép úgy, mint nagyságánál és azon érdekszféránál fogva, melylyel az egész felvidék gazdasági életét összpontosítja. Csak természetes volna, hogy a vasuti menetrendek megállapításánál ezen körülményt tekintetbe vennék és úgy állapítanák meg azokat, hogy úgy Kassa város, mint központ, mind a hozzátartozó vidék érdekei teljes kielégítést nyerjenek. A Kassa—oderbergi vasut menetrendjét e tekintetben kifogás nem érheti. Szepes és Sáros vármegye közönsége kényelmesen jöhet Kassára bármikor és fél nap alatt elintézve dolgát, a nyolcszor induló vonatok bármelyikén alkalmas időben visszautazhatnak.

Nem így a Máv. vasut menetrendje, mely mintha czélzatosan készülne úgy évek óta, hogy Kassa hátrányára Miskolcz forgalmát emelje. A vidék vásárló közönsége, még azon vidéké is, a mely közelebb fekszik Kassához, a vasuti menetrendnek Kassára nézve káros megállapítása folytán, kényeszeritve van Miskolczra menni, mert a Kassára való utazás kényelmetlen. Vagy nagyon korán indul a vonat, vagy oly későn, hogy a vidéki közönség el nem végezheti dolgát a városban.

Háromirányu vasut volna hivatva a forgal-

* Vettük az alábbi cikket s bár annak több pontjával nem érthetünk egyet, közérdekü tárgyánál fogva kiadtuk.
Szerk.

Az elítélt tehát az orvosnak eladta testét 1000 forintért és a szegényeknek szánta ezt az összeget. Aztán hihetetlenül mosolyogva elbucszattatta az orvost.

Másnap reggel kivégezték Lánicz Mihályt és azonnal a kivégzés után átadták fejét és törzsét az orvosnak, a ki mindkettőt gondosan lefektette egy hosszú asztalra és sietve látott nagy feladata megoldásához, mondván:

— Siessünk, mert gyorsabban, mint a nyul eltűnik a bokorban a vadász elől, távozik az élet a vesztett vérrel.

Azután óvatosan odaillesztette a levágott fejet a nyakhoz, míg egy kandalló tűzén gyorsan összekotyvasztotta a szükséges orvosságokat, melyeket különös kísérleténél alkalmazni akart.

Hogyan illesztette egymáshoz és egészítette ki az idegeket, a nyak- és hátgerinczet, az ereket, izmokat, idegszálakat és a felbört, az tanulmányának titka maradt. Tény, hogy embervér felhevített vegyületeivel, melyhez higanyt, arnikát és diachylumot adott és egy

mat közvetíteni Abaujmegye közséjei és Kassa város között: A torna—kassai, a sátoraljaujhely—kassai és a miskolcz—kassai vonalak. Ezen forgalomnak Kassára nézve eredményes lebonyolítására egyik vasuti vonal menetrendje sem alkalmas, de igenis alkalmas arra, hogy Miskolczot gazdagítsa. Mert valamely város és vidék közötti forgalom eredményes lebonyolítására az fontos, hogy a vidék közönsége reggel alkalmas időben érkezhessék a városba és napközben, vagy este ismét alkalmas időben hazautazhassék. Ez az alkalmas idő Kassára és Miskolczra nézve reggel 8 és 9 óra közötti időköz. 7 óra előtt korán, 10 óra után már késő az érkezés. Lássuk már most a vonatokat egyenként.

A torna—kassai reggeli első vonat Tornáról reggel 4 óra 30 perczkor indul és Kassára 6 óra 43 perczkor érkezik. Vagyis, ha a tornai embernek Kassán dolga van, már hajnali 3 óraker fel kell kelnie, hogy oly időben érkezhessék Kassára, a mikor egyetlen üzletet sem talál nyitva, annál kevésbbé mehet be valamely hivatalba, miután a hivatalos órák rendszerint 9 óraker kezdődnek. Pedig ezt a koránérkezést vonatesatlakozások sem teszik szükségessé, mert Kassáról Eperjesre is, Budapestre is 8 óra után indul a reggeli vonat. A második vonat már későn, 9 óra 13 perczkor indulva, 10 óra 50 perczkor érkezik Kassára. Ellenben Miskolczra 7 óraker indul és 9 óra 50 perczkor érkezik úgy, hogy még a szepsii közönség is szivesebben megy Miskolczra, mert nem kell neki az egész éjszakai

villanyos telep befolyása alatt nemesak hogy a fejét odaerősítette a nyakhoz, hanem hogy amikor aztán az összefoltzott test, magának a műtétet végző orvos nem kis ijedségére, éledni kezdett, a diák ezekkel a szavakkal emelkedett föl:

— Hova vezettek engem?

— Meg van mentve — kiáltott fel diadalmasan az orvos — a legfontosabb most, ha veszélyeztetett életét meg akarja menteni, hogy felismerhetlenné tegye magát. Iparkodjék külföldre menekülni, vagy ha itt marad, viseljen álarczot. Ez egyébiránt az ön gondja, az én művem be van fejezve. Megakartam győződni, beválik-e elméletem. A gyakorlat igazolta azt s meg vagyok elégedve.

A kivégzett visszatért a világba. Mint a krónika mondja, egy ideig még Heidelbergben időzött, aztán elment Prágába, majd Kassára és Pozsonyba, de álarczát sohasem vette le.

nyugalmát feláldozni, hogy a városban levő dolgát elintézzze. Hat óraker reggel fölkelni mindenestre kényelmesebb, mint 3 óraker hajnalban.

Nem indokolja a 6 óra 43 perczkor Kassára érkezést az sem, hogy a kofák be szállítják az élelmiszereket ezzel a vonattal, mert azok sokkal jobban szeretnék, ha reggel 4 óraker érkezhetnének be a városba, különösen nyáron, a mikor ez időben már áll a piac.

Sátoraljaujhelyből reggel 8 óra 26 perczkor indul a vonat s 10 óra 35 perczkor, tehát jó későn érkezik.

Legsérelemesebb azonban a miskolcz — kassai menetrend, mely a fővonal egész forgalmát elvonja Kassától és Miskolczra viszi. Vegyük a középen fekvő állomás: Forró-Encset. Innen a hajnali, fürdőzőközönség részére szánt gyorsvonatot, mely 3 óra 26 perczkor indul, nem számítva, két vonat jön reggel Kassára. Az egyik indul 3 óra 46 perczkor, a másik 5 óra 26 perczkor, Kassára érkezik 5 óra 02, illetve 7 óra 17 perczkor. Bármelyik vonattal is induljon tehát, fél éjszaka veszve van. Ellenben Miskolczra 7 óra 46 perczkor ráér indulni és 8 óra 48 perczkor, vagyis oly időben érkezhettek, a mely a legalkalmasabb.

A többi vonatokat nem is bíráljuk. Csaknem valamennyi sérelmes Kassára. A reggeli vonatokat, mint legsérelemesebbeket emeljük ki.

A menetrenden most már őszig változtatni nem lehet. Akkor azonban okvetlenül változtatni kell. Meggyőződésünk, hogy ezek a sérelmes menetrendmegállapítások azért történnek évről-évre, mert Kassa város meg sem is kísérti soha erre nézve valami befolyást gyakorolni. A kassai kereskedelmi és iparkamara tesz ez ügyben, a mit tehet, a város soha. Pedig ez irányban tenni kell valamit, mert a város fejlődésének, a kassai kereskedelemnek érdekében tenni kötelessége a város vezetőségének.

HETI KRÓNIKA.

Május 20.

Bár a neve közönséges,
Őse száz van, egy se kényes,
A világon szerte-széjjel,
Foglalkoznak most e névvel:
Braun ur fényes karriérje;
Levél titka meg van sértve,
Mozdul érte consul, követ, —
Ily szerencsét nagy hir követ.

Ki hitte vón' ejnye, no lám,
Bajba jutott a Vatikán, —
Ugy látszik, nincs apró pénze,
Vágyik egy kis drága érczre.

Töri eszét régi jusson,
Melyből némi rebach jusson,
Mert a lelki manna mégse
Elég itt az üdvösségre.

Resiczáról szomorú hir,
Ki tudja, hogy van-e rá ir?
Föld alatti sötét tárna,
Rémes mélyét némán tárta.
És a bátor, vakmerő nép,
Mely — ha kell — a felhőkig lép,
Jó sorsában bizakodva,
Ott veszett a tűzbe, romba

Japán s orosz hajóhadak,
Egymásnak nem mutatkoznak,
A közönség háborut vár
S egyik itt néz, másik ott vár.
A tervüket ki sem tudja,
Nem hagy nyomot tenger utja,
Bár — úgy látszik — itt a krízis:
Beütött a — paralizis.

Zombor város híres város,
Igaz, hogy ha esik, — sáros,
De a hite s lelke magyar,
Szépet tenni tud és akar.
Schweidler József emlékének
Szobrot emelt, dicsőt, szépet,
Honfi szivből, kegyelettel,
Szóljunk róla tisztelettel.

A baráti kölcsön ügylet
Minapában súlyos ügy lett;
A nyomában lövés támadt,
Keltvén szerte kinos lázat.
Bár a golyó némi képen,
Czélte tévesztett, én úgy vélem,
Mert nem akart semmi másat:
Lelőni a — kamat lábat!

Hull az áldás, a táj éled,
Minden csupa öröm, élet,
Még a száraz kóró is hajt,
Csupán mi nem lelünk talajt.
Egyik napunk, mint a másik:
Nehéz munkán szerte málik,
Nincsen, a ki gondoljon ránk:
Sohasem lesz — **pragmatikánk!**

Turidu.

HIREK.

* **Tagválasztóközgyűlés.** A Miskolczon lakó nyugbér-pénztári tagok folyó évi május hó 14-én délelőt 8 óraker Miskolcz állomáson közgyűlést tartottak azon czélból, hogy a kerületi bizottságba maguk közül két tagot válasszanak. A közgyűlésen a tagok igen csekély számban jelentek meg, amely körülmény sajnos jelensége annak, hogy mily

kevésbé érdeklődnek a vasuti alkalmazottak a saját anyagi jólétüket biztosító intézmény iránt. Ezt a közönyt megtörni a szolgálati főnökök kötelessége volna, akik — úgy látszik — nem fektetnek elég súlyt arra, hogy alkalmazottaikat a létesített új intézmény előnyei felől jóakarattal meggyőzni igyekezzenek. — A közgyűlésen Vidats János, osztályfőnök elnökölt, a jegyzői tisztelet pedig Szűcs Jenő fogalmazó töltötte be. A jegyzőkönyv hitelesítésére elnök Paluff Bertalan és Fügedi István tagokat kérte fel. A közgyűlésen közóhaj gyanánt egyhangulag Thom Nándor műhelyi főmöntőt és Putnoky Imre Miskolcz állomáson beosztott irodalmitisztet választották meg, akik is így a nyugbérpénztári kerületi bizottságnak új tagjai lettek 1906. évi december hó 31-ig terjedő időre. A kerületi bizottság választott tagjai jelenleg a fent megnevezett két új tagon kívül még Nádeczky Sándor géplakatos és Fügedi István mozdonytisztító.

* **A nemzetköz. vasutügyi kongresszus** Roosevelt elnök kezdeményezésével egyhangulag tárgyalásai befejezése előtt a vasuti teherszállítási kérdésben határozatot hozott, amely szerint a teherszállítási tarifák kereskedelmi alapon nyugodjanak, de azoknak szerkesztésében ne foglaljon helyet az önkényes differenciálás. A tételeknek lehetőség szerint oly rugalmasnak kell lenniök, hogy lehetővé tegyék a forgalom fejlődését és úgy a közönségre, mint a vasutakra nézve a legjobb eredményt biztosítsák.

* **Szerencsétlenül járt pályaorvos.** Dr. Szolárik Vilmos, ruttkai vasuti orvos a ruttkai vasuti telepen volt elfoglalva. Onnan akart visszatérni és hogy útját rövidítse, a vágányokon álló egyik tehervonat lépcsős kocsiján ment át. A leszállásnál azonban oly szerencsétlenül lépett le, hogy egy ott lógó kampóban felakadt. Súlyos sérülésével a tescheni kórházba szállították.

* **A kolozsvári közuti vasut rt.** engedélyt kért Kolozsvár város tanácsától arra, hogy üzemét villamos erőre alakíthassa át.

* **A kassa-oderbergi vasut XXXIII. rendes közgyűlése** alkalmából vaskos kötetben számolt be a múlt évi tevékenységéről. A terjedelmes igazgatósági jelentésből adjuk a következőket: Pályánk teljesítménye 41,565 tonnával meghaladta az 1903. évi teljesítményt, de a tavalyi rossz termés folytán a drágább díjtételű gabona, őrlmények stb. szállítmányok csökkentek és az olcsóbb díjtételű tömegárukból szállítottunk többet, mint 1903-ban. Ennek folytán bevételeink

nem emelkedtek oly arányban, mint azt a teljesítmény növekedésénél fogva várhattuk volna. Az üzleti eredmény egyébként a következőleg alakult: bevétel 19,786,953 korona 39 fillér, kiadás 13,454,233 korona 17 fillér; fölösleg 6,332,720 korona 22 fillér. Bevételeink 1903-ban 19,278,989 korona 50 fillér, kiadásunk 12,409,850 korona 53 fillér volt és e szerint az 1903. évi 6,860,138 korona 97 fillérnyi üzleti fölösleggel szemben az 1904. évben 536,418 korona 75 fillérrel kevesebb volt a fölösleg. A kiadások emelkedését főleg az okozta, hogy a lefolyt évben személyzetünk illetményeit a m. kir. államva utakéhoz hasonló módon rendeztük. Alkalmazottaink illetményszabályzata ugyanis azonos a m. kir. államvasutak szabályaival s így méltányos volt, hogy személyzetünk, mely a vasuti sztrájk alatt teljesen nyugodtan viselkedett, szintén kedvezőbb fizetés-rendezésben részesüljön. Ez a fizetés-rendezés 1904-ben mintegy 630,000 korona kiadással terhelte az üzleti számlát. Kedvezőtlenül hatott még kiadásainkra üzleti eszközeink elégtelensége, mivel forgalmi eszközeink tulságos igénybevétele a főtartási költségeket aránytalanul növelte, valamint a pálya felépítményének üzembiztosági szempontból szükségessé vált nagyobb arányú kicserélése. Az összesen 13,200,000 koronányi függő kölcsönök állaga a lefolyt évben nem változott. A mindkét kormányval konszolidált kölcsön felvétele végeti évek óta folyó tárgyalások még nincsenek befejezve. A konvertált 37 962 000 forintnyi 5 százalékos elsőbbségi ezüst-kölcsönből 1904. végén már csak 159,600 forintnyi névértékű 798 kötvény volt forgalomban.

* **A községi adó és az államvasuti alkalmazottak.** A közigazgatási bíróság egy konkrét kérdés kapcsán hozott elvi jelentőségű döntésével kimondotta, hogy az államvasuti alkalmazottak, ha a fizetésük után járó állami adón kívül más adót a községben nem fizetnek, községi választói jogot nem nyerhetnek s nem vehetők fel a községi választók névjegyzékébe.

* **Oszták vasutak bevételei.** Az Osztrák-Magyar Államvasutársaság időszakos bevételei 1,566,620 koronára (— 89,478 kor.), a Déli vasut bevételei pedig 3,082,665 koronára (+ 32,282 kor.) rugtak.

* **Vonatösszeűközés.** A pennsylvánai futárvonat beleütközött egy motorkocsiba. A futárvonat kisiklott. A motor összetört, 10 utas szörnyethalt. Számosan életveszélyesen megsebesültek.

* **A Héjasfalva székelyudvarhelyi h. é. vasut (székelyvasut) r. t.** május 22-én tartandó rendes közgyűlésén határozta jelenlegi 2,647,000

korona alaptökéjének felemelése tárgyában is.

* **A budapest gödöllő-váczi villamos vasut** építését július 1-én kezdik meg.

* **A szakálhőgyész szászvar-pécsi vasut** létesítése érdekében a vasut által érintendő községek közül Mucsi község 30.000, Mekényes község 30.000, Lengyel község 5000, Szárász község 5000, Závod község 1000 és Tótfő község 5000 kor. hozzájárulást szavazott meg törzsrészvények ellenében, Magyar-egregy község pedig ingyen adja a 60 klm. hosszú vonalhoz szükséges összes kőanyagot.

* **A beregszász-dolhai vasut** létesítésére Beregszász város közgyűlése 100.000 kor. hozzájárulást szavazott meg törzsrészvények ellenében.

* **Vasuti jegyek ellenőrzése.** Ez évi május hó 1-ével a vasuti jegyek ellenőrzése tekintetében új rend lépett életbe. Erre vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki: „A menetjegy a váróhelyiségbe való bemenet alkalmával, a pálya-előtérre való belépéskor és ennek elhagyásakor, a kocsiba való felszállásnál, ugyszintén menetközben bármikor kívánatra előmutatandó és azon berendezéshez képest, mely az ut utolsó vonalrészére nézve fenáll, vagy rövid idővel az utazás befejezte előtt, vagy annak befejezése után, kívánatra átadandó. Érvényes menetjegy nélküli utas az általa megtett egész utra és ha azon állomás, ahol felszállott, nvomban kétségtelenül meg nem állapítható, a vonat által megtett egész utra eső rendes menetdíj kétszeres összegét, de legalább 6 kor. fizetni köteles. Ellenben az, aki a kalauznak, vagy vonatvezetőnek minden felszólítás nélkül jelenti, hogy elkésés miatt jegyet már nem válthatott, csak a rendes menetdíjat 1 kor pótlékkal felemelve, legfeljebb a menetdíj kétszeresét tartozik fizetni. Az utas, ki azonnal fizetni vonakodik, a vonatról kiutasítható. Aki érvényes menetjegy nélkül foglal helyet egy indulásra készen álló vonatban, 6 koronát köteles fizetni. Mindezen esetekben pótlójeget, vagy egyéb igazolvány szolgáltatandó ki. Elzárt helyiségekkel, vagy pálya előterekkel bíró állomásokon a pályaudvar belépti jegy a váróhelyiségbe, vagy a pálya előtérre való belépéskor előmutatandó és azok elhagyásakor átadandó.

Botránnyok a szibériai vasuton.

Május 20

Ismeretes, hogy a szibériai vasut kezelésénél régóta nem uralkodnak a legideálisabb állapotok. Sehol közlekedési vállalat kezelésénél olyan botránnyos állapotok még nem uralkodtak, mint a szibériai vasutnál. Most egy Talajev nevű orosz kereskedő hosszabb

ezikket tett közzé egy párisi lapban, amelyben lerántja a leplet a szibériai vasut főbb embereinek bűnös üzelméről. Valósággal olyan szemtelen zsarolások és gázságok fordulnak ott elő, hogy szinte kételkedni kellene az adatok valóságában, ha föltétlenül hiteles okmányok nem lennének hozzá melkélve.

A szibériai vasuton minden az igazgatók és üzletvezetők tetszésétől függ. Így történetelt meg, hogy néhány kereskedő ki tudta vivni, hogy saját holmiját „ágyuk“ nak minősítse és úgy küldte Karbinba. Ott természetesen óriási nyereséggel adtak tul rajta. Mindezt néhány magasrangu vasuti hivatalnok megvesztegetésével lehetett elérni. Ennek az esetnek egyenes megfordítottja az, amit február 14-én az Irkuczkai községtanács ülésén vetettek föl. Kiderült, hogy a vasuti hivatalnokok az árukkal érkezett kocsik után olyan illetéket szednek, amely nem illeti meg őket.

Igy például az Irkuczkba érkezett vasuti kocsik értesítéseért átlag tizenöt rubelt számítottak; egy kocsinak átvontatásáért a raktári vágányról a rendes vágányra 20-30 rubelt.

Inokentjevszkaja állomáson, amely csak hét versztnyire van Irkuczktól, különböző áruk a raktárban 1904. májustól 1905. januárig vártak a továbbszállításra. És ezek a viszonyok, ha nem is ilyen nagy mértékben, de az összes orosz vasutakon előfordulnak. Talajev erre példának hozza fel S. D. Irkuczkai kereskedő esetét.

Ez a kereskedő 1904. november 22-én Irkuczkból egy kocsiakomány gyufát és gyógyszerészvattát küldött Karbinba. Ezért a szállításért a 26.730-31 sz. feladóvevény tanusága szerint 1240 rubelt fizetett, a vezérkari engedélyért 650 rubelt, a gyufa megvizsgálásáért a vámhivatalnokoknak 146 rubel 27 kopeket, az értékesítésért 30 rubelt, táviratokért 9 rubel 60 kopeket, szállítási illetékért 771 rubel 33 kopeket, a formalítások elkerüléseért 25 rubelt, szóval összesen 2906 rubel 75 kopeket fizetett. Egy másik vasuti számla ugyanazon ur részére a következőképpen hangzik: „Három engedély a vezérkar részéről 2010 rubel; a mérsékelt tarifa kieszközlésének a költségei 200 rubel.“ Ezeket a számlákat Odesszában állították ki.

Az összes kocsikra nézve a harcztéri szállítási engedélyt a vezérkar adja meg és az egyedüli kulcs, mely szerint ezeknek a kérvényeknek az ügyét elintézik, a vesztegetés. Egy engedély-levél átlag 600-1000 rubelbe kerül. Hogy az engedély-levelekkel a vezérkar egyes tisztjei kereskednek, az olyan közismert dolog, hogy az engedélylevelek valóságos börzeparafirok jellegét öltötték magukra. A szibériai vasutakra e háboru kitörésekor hirdették ugyan az ostromállapotot, de az orosz csunguzok működését egy-

általán nem gátolta meg. A vasuti hivatalnokok tisztességesebb elemei védekeznek az ellenük emelt vádakkal szemben:

— Mi nem tehetünk róla, mi mindenben a vezérkarnak vagyunk alárendelve.

És a tiszték lelkiismeretlensége lehetővé teszi, hogy Krasznójarszkból „ágyú“ felírással cukrot szállítanak magánvállalkozók részére Karbinba, míg a töltések, amelyre az egész hadsereg epedve várakozik, Borszija állomáson heteken át várakoznak tovább szállításra. Valósággal el lehet mondani, hogy a szibériai vasut igazgatósága a legnagyobb ellensége Szibériának és Oroszországnak — majdnem veszedelmesebb, mint a japániak.

Hasznos tudnivalók.

Alkoholmentes italok készítése. Az alkoholmentes italok a következő csoportokba oszthatók be: 1. Alkoholmentes italok, melyek tiszta gyümölcsnedvből készülnek vagyis hígítás és mesterséges hozzáadás nélkül, friss gyümölcsökből készítettnek és felmelegítés vagy hasonló eljárás által eltarthatókká tettettek. 2. Alkoholmentes italok gyümölcsökből készítve, melyek friss vagy szárított gyümölcsökből állítottak elő, kevés cukor, víz, szénsav, természetes savak stb. hozzáadásával. 3. Alkoholmentes italok, melyek valódi gyümölcs kivonatokból, illetve gyümölcs szörpökből készítettnek viz, szénsav, cukor és természetes savak hozzáadásával. E három csoportba tartozó italokat mondják természetesekeknek, miután ezek vagy természetes uton, vagy pedig természetes uton nyert termékek keveréséből állítatnak elő. Más elbírálás alá esnek a negyedik csoportba tartozó alkoholmentes szeszes italok, melyek az ugynevezett pezsgőlimonádékból készülnek. Az ezekhez felhasznált szörp rendszerint esszenciákból, gyümölcsök savaiból, festő és pezsgő-szerekből és cukorszörpből áll. Ezek a pezsgőlimonádékból előállított italok sok esetben nem egészen alkoholmentesek (például málna-, citrom-, alma- stb. limonádék). Ez utóbb nevezett alkoholmentes italokat az alkoholmentes italok iparágában mesterségesnek nevezik. Erről a kérdéstről az „Anzeiger für Alkoholfreie Getränke und Erfrischungen“ a következőleg nyilatkozik: Meggondolandó, hogy az alkoholmentes italokat természetes és mesterséges csoportokba osszuk-e be, különösen az utóbbiakat, mint ezt például Bunge tanár teszi, az egészségre ártalmasoknak tartjuk-e, amiért esszenciákat, éterikus olajokat, festőanyagokat és savakat tartalmaznak, miután éppen bizonyos növényi anyagok, melyek limonádék, illetve pezsgőlimonádék készítéséhez használtak, csakis alkohol által vonható ki. Az alkoholtartalom ellenben ezeknél igen csekély lehet.

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Koczkarejtvény.

1	a	a	a	e	ó	1
2	ő	ő	d	d		2
3	n	n	r			3
4	r	y				4
5	y					5

Ezen betűk a koczkában úgy helyezendők el, hogy jobbról balra és felülről lefelé ugyanazon szavakat adják, és pedig:

- 1—1. Hires magyar költő.
- 2—2. A homlokon látható.
- 3—3. Nem szeretik fizetni.
- 4—4. A teremtés disze.
- 5—5. Egy betű.

A talány minden helyes megfejtője, a ki a megfejtéshez 50 fillér csomagolási díjat mellékel, egy értékes jutalom-könyvben részesül.

Az 50 fillér bélyegjegyekben is beküldhető.

Megfejtési határidő folyó évi május hó 26. A helyes megfejtést május hó 28-iki számunkban tesszük közzé.

A „Haladás“ 20-ik számában közölt talány helyes megfejtése:

Párna, szu, juh, boa, porosz.

Japán-orosz háború.

A 2 helyes megfejtőnek, kik az 50 fillért beküldötték, a jutalomkönyvet kiszolgáltattuk.

Szerkesztői üzenetek.

R. Ferencz. Végtelenül csodálkozunk rajta, hogy ön elítélőleg nyilatkozik a tervezett nyugdíjpótó-egyesületről, holott még nem is ismeri azon irányelveket, a melyek alapján létesülni fog. A kiadott felhívás csak általános tájékozásul szolgáló adatokat tartalmazott, a melyek alapján az egyesület fölött pálczát törni már csak azért sem lehet, mert a cél, melyet maga elé tűzött, mindnyájunkra fontos és megszívlelendő; várja meg a végleges alapszabályokat s ha azokat áttanulmányozza, csak azután nyilvánítson véleményét.

Kannibál. Az álnév elég ijesztő, de ez ránk nincs semmi hatással; a verset nem adjuk ki.

H. B. Szabadjegyet kap.

Több levélre jövő számunkban válaszolunk.

férje ugyan nem jön haza. Jó, ha éjfél előtt ott tudja hagyni a klubbot. Nem jön, nem. Hiszen mit neki a felesége? A kártya! Az igen.

És gondolta az asszony, de sirva, csak úgy hullottak a könnyei: Szegény fejem, miért is mentem hozzá feleségül!?

No most már későn van! Simay urnak csak két hétig volt jó a felesége. A harmadik héten már ástozott mellette, sőt itt-ott keményebb szavakkal is illette. Az érzékeny szívű Malvint lesújtotta ez a hirtelen változás szerfelett, de csak türt és mélyen hallgatott a bajával. Magányos órái közt ellenben örületes vágyak lepték meg a boldogság után s rész terveket szőtt egy új életről, a melynek csak rózsái vannak, örökre nyilók, örökre szépek.

És eszébe jutott most a töprengései között, hogy ő ezt az álmodott életet talán elérhette volna könnyen, ha nem úgy tesz, mint a hogy tette. Jobb felé kellett volna nyújtani a kezét és nem balra... Óh, akkor, akkor!... Dehát tudta is ő akkor, hogy milyen élet vár rája és milyen ember az, aki nek oda adja magát...

Szivére szoritotta a két kezét és hosszan fől-sóhajtott:

— Szegény fejem, miért is nem lettem a Zoltán felesége!?

És akkor sirni kezdett, de nagyon, nagyon keservesen...

III.

Lassanként egészen besötétedett. Lehetett úgy hét óra az idő, vagy talán több is. Malvin még mindig egyedül volt. Gyátró izgatottság között jár-

Történetemnek némi előzményei vannak, a melyek bizonyára érdekelni fogják az olvasót is. Elmondom néhány szóval.

Zoltán Gyuri és Simay Ernő éppen egy időben kezdtek udvarolni a Szegváron hirtelen divatba jött Malvinnak. Így nevezem csak. A másik neve nem lényeges. Az apja különben sem volt kamarás, de még csak magyar sem, hanem afféle Szliéziából beszakadt építkezési vállalkozó, aki minden téren pénzzel igyekezett pótolni az előkelőség hiányát. És ez jobbára sikerült is neki, mert a gazdagság igen jó ajánló levél, a mely előtt a legjobb családok ajtaja is kitarul.

A leány azonban szép volt. És derék. A mellett jó szivü, a mi pedig sokat érő kincs a mai világban.

Hogy hosszadalmas ne legyenek: úgy történt a dolog, hogy a szelíd Zoltán Gyuri kosarat kapott a leánytól és Simay lett győztes, az ő hétszilvafás nemességével, a melyről kutnyabőrrre írott dokumentummal is szívesen szolgált a kétkedőknek. Igaz, hogy nem is volt egyebe, mert az ősi vagyron töredéke már régen zsidó kézre került...

Hát ez a frigy éppen nem volt természeterű. Malvint inkább a tapasztalatlan leány nagyravágyása vezette és apjának számító, üzleti önzése, mely előnyt látott abban, ha leánya által nemes, magyar családba oltja az idegen nációját. Óh igen. Hiszen ez tekintélyvel jár és növeli az üzlet jó hírnevét.

Igy volt. Ebben nincs semmi különös. A mai világban nem első és nem is utolsó eset, hogy a szerelmes férfi nem kaphatja meg azt, a ki után áhitozik. A bonyodalmat aztán az okozta, hogy Zoltán valamivel érzékenyebb természetű volt és nem bírta a nagy csalódást elfeledni. Vad féltékenysége és egoista szerelme addig-addig sarkalták, hogy egy átmulatott éjszaka után amerikai párbajra kényszerítette a vőlegényt.

Már most kezdődhetik a történet.

I

Az asszonyka szokása ellenére kutatni kezdett a férje íróasztalán és a sok érdektelen írás, ostoba csecsebecse között egyszerre csak finom borítékba zárt levél akadt a kezébe. Malvin sohasem tette még azt. Nem érdeklődött a férje dolgai iránt, mert már alig fél év után észrevette, hogy hiányzik valami az ő házasetükéből. Kétszeresen pedig, mert abból a bűvös talizmánból, a melyet földi nyelven szerelemnek hívnak, sem ő, sem férje nem hozott magával egy szemernyit sem.

Most sem a feleség érdeklődése, csak a nő kíváncsisága volt az, a mi Malvinban fölébredt és valami sejtelmes előérzet, mely a finom lelkek saját-sága szokott lenni.

A levélből nem közönséges titkot tudott meg. Ime:
„Tisztelt Uram!

Becsületszóval fogadott megállapodásunkhoz képest ma augusztus hó 18-án — mikor is a kikötött határidő letelik, meg fogok halni. Nem azért hozom ezt tudomására, mintha talán arra számítanék, hogy kegyesen megajándékozzon az életemmel, óh nem! Adott szá-vannak ura akarok maradni! Levelemnek egyedüli oka az én utolsó kérésem, a melyet önhöz intézek. Szeresse és becsülje ugy a feleségét, mint én tettem volna, ha a sors másként intézkedik. Isten Ónnel!

Zoltán.”

Az asszony egész testében megrázkódott és félig eszméletlenül bukkott rá az íróasztalra.

II.

Mikor magához tért, a halántékai még egyre lüktettek és minden csöpp vére a szive fölért ke-ringett. Kétszer-háromszor végig simította a homlokát, hogy a gondolatait rendbe szedje. Érezte, hogy tennie kell valamit. Megmenteni Zoltánt! Vagy hátalan már későn volna, legalább némi kísérletet, a mivel megnyugtassa a lelkiismeretét. Föltétlenül! Erre szüksége van.

Bár sürgető volt az ügy, jó ideig mégis tá-nácstalanul állott a szoba közepén. Pedig minden percz drága. Minden kis mulasztás vétek. Óh, csak gyorsan, gyorsan! Rendesen ilyenkor nem jön az embernek semmi gondolata. Azt sem tudja: mit tegyen, hová forduljon? Csak néz és vár, mintha kívülről remélné a segítséget. Óh, pedig hiába. A

PÁRTOLJUK A MAGYART

Legfinomabb kivitelű,
igen czélszerű villany-
világításu

**zseblámpa
csak 3 korona.**

Teljes dohányzó készlet
csak 5 koronába
kerül és pedig 1 finom
u. tajtékpipa kínai ezüst
foglalattal, 1 hozzávaló
pipaszár, 1 czélszerű
dohányzsacska, 1 gyufa-
tartó, 1 tajték szivar-
szopóka, 1 szivartárcza,
1 házi pipa szárral
együtt, 1 tajték szivar-
szopóka, 1 szivarvágó,
1 szivarhamutartó, 10
darab összesen.

4 és fél kiló, körülbelül
50 drb különféle illatu
finom pipere szappan
csak 5 korona.

s vegyünk csakis Magyarországon.

Egy nagy amerikai gyár tönkrejutása
folytán azon helyzetbe jutottam, hogy az alatt
felsorolt 40 darab **szabadalmazott amerikai**
ezüst árukat mélyen leszállított áron, **potom**
6 frt 40 krért szállíthatom bárkinek és pedig
6 drb amer. szab. ezüst asztali kés, valódi
angol pengével,
6 drb amer. szab. ezüst evővilla egy darabból,
6 drb amer. szabad. ezüst evőkanál,
12 drb amer. szabad. ezüst kávéskanál,
1 drb amer. szab. ezüst levesmerítő kanál,
1 " " " " tejmerítő kanál,
6 " angol „Viktoria” pohártálcza,
1 " remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak **6 frt 40 krért.**
Ezen tárgyak ezelőtt 40 forintba kerültek.
Az amerikai patent ezüst egy teljesen
fehér fém belül is, melyért jótállást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann Józsefnél

Budapesten, VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakészlet

5 darab solingeni pen-
géjü kés és 1 darab
szeletelő villa csak

4 kor. 50 fillér.

6 darab zománcozott
fazék és 6 darab lábas,
különböző nagyságúak
csak

5 kor. 90 fillér.

Egy valódi

Roskopf óra

két évi jótállás mellett
csak

5 korona.

12-13

Van szerenésém becses tudomására hozni, miszerint „Erzsébet“-hez címzett

gyógyszertáramat

a Vörösmarty- és Szirma utca sarkán, (ezelőtt Gordon-utca) megnyitottam.

Midőn kész szolgálatomat felajánlom, egyuttal legyen szabad b. figyelmét arra is felhívnom,
hogy az összes vasuti alkalmazottak részére a gyógyszerek szállítását megkaptam és annak kiszolgálását gyorsan és pontosan eszközölöm s továbbá hogy nálam minden, a gyógyszerészethez tartozó különlegességek is kaphatók, ugymint:

„Szt. Antal“ köszvény és rheuma elleni folyadék. Ara 70 fillér.

Szt. Antal pasztillák, mindenféle gyomorhaj, felfuvadás, rossz emésztés és étvágytalanság ellen. Ara 60 fillér.

Tyukszemirtó „Pedin“, biztos hatásu szer tyukszem és bőrkeményedés ellen, este reggel bekenni. Ara 60 fillér.

Erzsébet királyné gyöngyvirág arczkreme, a szeplő és májfoltokat eltávolítja az arcz és kéznek habszerű színt ad, hatása egészen biztos. Ara 90 fillér. Az üres tégely 10 fillérb, visszavéteik. Hozzá

Erzsébet gyöngyvirág szappan, ára 60 fillér.

„Peditor“ biztos szer a lábizzadás, lábszag, kipálás és ebből származó bőrbajok ellen. A test minden részére alkalmazható Ara 70 fillér.

Dr. Móore fagybalzsam, a fagyos részeket este reggel bekenni, a fájdalmas viszketést megszünteti, hatása biztos. Ara 70 fill.

Erzsébet k. száj-essentia 20-30 csepp egy pohár vízbe cseppentve az inyhust erősíti és a fogromlást megakadályozza. A szájnak kellemes ízt kölcsönöz. Ara 70 fill.

Balassa cseppek, étvágytalanság ellen. Ara 70 fill.

„Magyarhoni balzsam b. pedró“ nagy szaktekintélyek által kitünőnek találtatott Ara kis doboz 30 fill., nagy doboz 45 fillér.

Erzsébet k. növény fogpora, kis doboz 50 fillér, nagy doboz egy korona.

Vidékre 2 korona megrendelésnél posta és csomagolás nem számítatik.

Mély tisztelettel vagyok alázatos szolgálója

Popovits Antal,

az „Erzsébet“-hez címzett gyógyszertár tulajdonosa.

52

Sürgönyezim: Popovits gyógyszerész Miskolez.